

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กศน.ตำบลนาแก้ว

ที่ ศธ 0210.6702(07)/

วันที่ 25 เดือน มีนาคม 2555

เรื่อง ส่งสรุปรายงานการเข้ารับประชุมโครงการพัฒนาแกนนำเพื่อพัฒนาหมู่บ้านระดับอำเภอ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา

ด้วยอำเภอเกาะคา ได้จัดประชุมชุดการปฏิบัติงานประจำตำบลเพื่อดำเนินการโครงการพัฒนาแกนนำหมู่บ้าน นางสุมาไร แป้นน้อย ครู กศน.ตำบลนาแก้ว ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเป็นที่เล็งช่วยเหลือคณะกรรมการหมู่บ้านในการคิด วิเคราะห์ ศักยภาพของหมู่บ้าน และค้นหาสภาพหมู่บ้าน ในวันที่ 15 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุมอำเภอเกาะคา โดยวิทยากรมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง เพื่อมาถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ นั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้า นางสุมาไร แป้นน้อย ครู กศน.ตำบลนาแก้ว ได้ขอส่งสรุปรายงานการเข้ารับการอบรมในครั้งนี้ ดังรายละเอียดแนบท้าย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสุมาไร แป้นน้อย)

ครู กศน.ตำบลนาแก้ว

สรุปรายงาน
การเข้ารับประชุมโครงการพัฒนาแกนนำเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
วันที่ 15 มีนาคม 2555
ณ ห้องประชุมอำเภอเกาะคา

จัดทำโดย
นางสุมาโร แป้นน้อย
ครู กศน.ตำบลนาแก้ว
ศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเกาะคา
สำนักงานการศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำปาง

สรุป กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ดร.ขวัญณา สุขคร

ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง

ความสำคัญและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง

โลกยุคโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจไร้พรมแดน การแข่งขันในเวทีโลก

เศรษฐกิจไร้พรมแดน การแข่งขันในเวทีโลก

กระแสสังคมประชาธิปไตยธรรมาภิบาล

ใครเรียนรู้ไม่ทัน ก็จะเป็นปัญหา

รัฐต้องเล็งไกล ลดคน ลดอำนาจต้องเปิดให้มีส่วนร่วม ต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้

ความสำคัญและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง

1-การปรับวิธีการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเน้นผลงาน

2-ปรับบทบาทภารกิจและกลยุทธ์โดยให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วม

3-ปรับการบริหารให้เป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้

การบริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management - RBM)

การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ทำไมเราต้องต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ความมุ่งหมายของแผนยุทธศาสตร์

- แผนยุทธศาสตร์จะกำหนดและสื่อให้เห็นภาพ ชนิด และประเภทขององค์การหรือหน่วยงานจาก

วัตถุประสงค์และนโยบายที่ได้กำหนดไว้

- แผนยุทธศาสตร์แสดงทิศทางร่วม และแนวทางในการใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์การหรือของหน่วยงาน

- แผนยุทธศาสตร์เป็นรูปแบบและแนวทางในการปฏิบัติงานระยะยาวขององค์การ

- แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบสำหรับชี้นำความคิดและการปฏิบัติงานขององค์การ

Strategic Planning สไตเนอร์

ได้จำแนกการอธิบายความหมายของการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 4 แง่มุมดังนี้

- ความเป็นอนาคต

- กระบวนการขั้นตอน

- เป็นปรัชญาวิถีทาง

- มีโครงสร้างเชื่อมโยง

Strategy Formulationการวางแผนยุทธศาสตร์

Strategic Controlการกำกับและติดตามผล

Strategy Implementationการปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์

มิติของการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารแบบองค์รวม

การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของท้องถิ่น วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

วิเคราะห์ศักยภาพด้วยเทคนิคSWOT Analysis

การจัดวางทิศทางขององค์กร

การกำหนดกลยุทธ์

การปฏิบัติตามกลยุทธ์

การควบคุมกลยุทธ์

ขั้นตอนการจัดทำแผนขั้นที่ 1

การวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น

1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย

- ที่ตั้ง อาณาเขต เขตการปกครอง ประชากร ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายได้ การศึกษา สาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและทรัพยากรธรรมชาติ
- ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น ได้แก่ โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ
- ผลการพัฒนาท้องถิ่นในระยะที่ผ่านมา

2 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามประเด็นการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา
- พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย
- การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบันทั้งนี้ โดยใช้ทั้งนี้ โดยใช้เทคนิค SWOT analysis การพิจารณาถึง

- ปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength – S) จุดอ่อน (Weak – W)
- ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity – O) และอุปสรรค (Threat – T) เป็นเครื่องมือ

เทคนิค SWOT Analysis

ปัจจัยภายในองค์กร

ปัจจัยภายในประกอบด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ต้องนำมาพิจารณา

- ด้านการบริหาร ได้แก่ การแบ่งส่วนราชการ การวางแผน การประสานงาน การมอบอำนาจ การกำกับดูแล เป็นต้น
- ระเบียบ กฎหมาย
- บุคลากร ได้แก่ อัตรากำลัง คุณภาพ วินัย ทักษะ ทักษะ ทักษะ เป็นต้น
- งบประมาณ รวมทั้งความช่วยเหลือต่าง ๆ
- ระบบฐานข้อมูล
- การประสานงาน/การอำนวยความสะดวก/ความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงาน

ปัจจัยภายนอกองค์กร

ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย

- ด้านการเมือง รวมถึงระดับความขัดแย้ง และกลุ่มผลประโยชน์
- ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจรวมในเขตพื้นที่ (เช่น ผลผลิต รายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน การใช้ที่ดิน แรงงาน) การเกษตรกรรม การพาณิชย์ การคลัง
- ด้านสังคม
- นโยบายรัฐบาล/กฎหมาย
- เทคโนโลยี
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)
- สภาพแวดล้อมภายในองค์กร จุดอ่อน (W) จุดแข็ง (S)
- สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร โอกาส (O) อุปสรรค (T)

ขั้นตอนการจัดทำแผนขั้นที่ 2

การกำหนดทิศทางขององค์กร

พันธกิจ (MISSION)

วิสัยทัศน์(VISION)

วัตถุประสงค์/เป้าประสงค์ OBJECTIVES

Strategic Planning

วิสัยทัศน์ หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอุดมคติซึ่งเป็น "จุดหมาย" ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตตอบคำถาม อีก 3 ปี หรือ 5ปี ข้างหน้าท่านอยากเห็นองค์กรท่านเป็นอย่างไร

ภารกิจหลัก หมายถึง เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วน

การกำหนดภารกิจหลักมีแนวทางการดำเนินการแยกเป็นสองระดับ คือ

- พันธกิจในลักษณะที่เป็นอาณัติ (Mandate) ที่ได้รับมอบหมายจากสังคมหรือรัฐ ซึ่งได้แก่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ภารกิจหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุ วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ตอบคำถาม ถ้าจะให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด ท่านจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นสิ่งที่ไม่ทำไม่ได้

จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการโดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่ท้องถิ่นจะต้องทำแล้วการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมของท้องถิ่นเพื่อนำท้องถิ่นไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต ซึ่งวัตถุประสงค์สามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ 1.วัตถุประสงค์โดยรวมของท้องถิ่นและ 2.วัตถุประสงค์เฉพาะส่วน/เฉพาะเรื่อง (การวิเคราะห์ความต้องการ (Need) / ปัญหา (Problem) / ข้อจำกัด (Constraint)/ ศักยภาพ (Potential))
ตอบคำถาม สิ่งที่ท่านทำนั้นท่านทำไปเพื่ออะไร

ขั้นตอนการจัดทำแผนขั้นตอนที่ 3

การกำหนดและการบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น /

กำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์มาตรการ แนวทางปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ หมายถึง สิ่งที่หน่วยงานจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ โดย กลยุทธ์นี้ จะกำหนดขึ้นจากการพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จ (critical success factors) เป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องพิจารณาว่าในการที่จะบรรลุเป้าประสงค์ข้อหนึ่ง ๆ นั้น มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จ และเราจำเป็นต้องทำอย่างไร จึงจะไปสู่จุดนั้นได้

ตอบคำถาม ถ้าต้องการดำเนินงานให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ ท่านมีวิธีการ และแนวทางในการดำเนินงานอย่างไร

เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึงเป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงาน เป้าหมายที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- เจ็อนเวลา ควรระบุว่าการทำอะไรให้บรรลุผลเมื่อไหร่
- ปริมาณ ที่ต้องการจะเกิดขึ้นในจำนวนเท่าไร
- คุณภาพ เป็นสภาพที่พึงปรารถนา
- สถานที่ เป็นการระบุถึงเขตพื้นที่ครอบคลุมที่ต้องการ
- ความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง
- ควรเป็นข้อความที่แสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังโครงการสิ้นสุด
- กรณีที่มีเป้าหมายมากกว่าหนึ่งเป้าหมาย ควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนไว้ เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน

ตอบคำถาม ถ้าท่านอยากรู้ว่าสิ่งที่ท่านทำบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ท่านจะวัดด้วยอะไร จำนวนเท่าไร เวลาเท่าใด

ขั้นตอนการจัดทำแผนขั้นตอนที่ 4

เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติตอบคำถาม ภายใต้กลยุทธ์ที่ท่านกำหนดไว้ ท่านจะต้องทำอะไรบ้าง แผนงาน โครงการ กิจกรรม จึงจะบรรลุจุดมุ่งหมาย/เป้าหมาย ?

แผนพัฒนาสามปี /แผนปฏิบัติการ

การกำกับและติดตามผล

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหมู่บ้าน

วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน

วิเคราะห์ศักยภาพด้วยเทคนิคSWOT Analysis

การจัดวางทิศทางขององค์กร

การกำหนดกลยุทธ์

การกำหนดกลยุทธ์

การปฏิบัติตามกลยุทธ์

การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของหมู่บ้าน

ความเป็นมาของชุมชน และข้อมูลทั่วไป

เศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน(จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค)

Workshop ปัญหาของหมู่บ้านและพื้นที่ จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค โอกาส ภาพอนาคตที่อยากเห็น ท่านมี

แนวทางอย่างไรที่จะทำให้ชุมชนของท่านไปสู่ภาพที่ท่านอยากเห็น

จัดเวทีวิพากษ์แผน

นำเสนอแผนยุทธศาสตร์ นำเสนอแผน

เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น swot ทิศทางองค์กร ยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการ

สรุป ที่ปรึกษานำเสนอประเด็นที่ปรับปรุง จัดทำเล่มฉบับสมบูรณ์

ตัวอย่างเค้าโครงแผนพัฒนาหมู่บ้าน

แผนพัฒนาชุมชน

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญในการจัดทำแผน

บทที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญของหมู่บ้าน

บทที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาชุมชน

บทที่ 4 วิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้าน

บทที่ 6 แผนงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์

จุดอ่อน

- ❖ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ❖ ปัญหาสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศ ภัยธรรมชาติ
- ❖ ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพค่อนข้างน้อย
- ❖ ปัญหายาเสพติด และการจับกลุ่มมั่วสุมของวัยรุ่น
- ❖ ประชาชนบางส่วนไม่จบการศึกษาตามภาคบังคับขั้นพื้นฐาน
- ❖ ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง
- ❖ ความแตกต่าง เหลื่อมล้ำ ในการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ระหว่างสังคมเมือง และสังคมชนบท

จุดแข็ง

- ❖ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม อาทิ โบราณสถานต่างๆ
- ❖ ศูนย์รวมสินค้า OTOP
- ❖ ประเพณี วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่ดั้งเดิม
- ❖ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการที่ชัดเจน
- ❖ เส้นทางคมนาคมมีความสะดวกรวดเร็ว ในการติดต่อกับภายนอก
- ❖ ฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
- ❖ เป็นศูนย์รวมของสถานที่ราชการต่างๆ
- ❖ คณะทำงานในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลมีคุณภาพ

โอกาส

- ❖ มีสถานที่ทางราชการทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคตั้งอยู่
- ❖ นโยบายของรัฐมีความชัดเจนในการแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติด และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ❖ ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนต่างๆ ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในทางนโยบาย และงบประมาณ
- ❖ การวางผังเมืองใหม่ในพื้นที่อำเภอเกาะคา

อุปสรรค

- ❖ การสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนต่างๆ ยังขาดความต่อเนื่อง ทั้งในทางนโยบาย และงบประมาณ
- ❖ นโยบายในการพัฒนาระดับจังหวัด และส่วนกลางมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง
- ❖ ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย และมลพิษทางอากาศ
- ❖ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น
- ❖ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางการเมือง
- ❖ ความเจริญ และการพัฒนามีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะในเขตตัวเมือง
- ❖ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจากการสัญจรบนเส้นทางคมนาคม

วิสัยทัศน์

ชุมชนวิถีพอเพียงเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์แหล่งวัฒนธรรมมรดกโลก

ประเด็นยุทธศาสตร์

- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์เชิงรุก
- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
 - พัฒนาอาชีพ
 - การศึกษาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
 - การปรับเปลี่ยนค่านิยม
- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริม อนุรักษ์ และการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และชุมชน
- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของชุมชน
- ❖ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการ
 - การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - IT (จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนา)

ภาพพจน์

การเข้ารับการอบรมการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

การเข้ารับการอบรมการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน
การนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

